

Målnummer:	UM 4219-24	Avdelning:	1
Avgörandedatum:	2024-11-18		
Rubrik:	En utlännning, som omfattas av ett omedelbart verkställbart avvisningsbeslut med hänvisning till att ansökan om asyl varit uppenbart ogrundad, kan tas i verkställighetsförvar när migrationsdomstolen har beslutat att inte avbryta verkställigheten av beslutet.		
Lagrum:	<ul style="list-style-type: none">10 kap. 1 § och 12 kap. 8 a § utlänningslagen (2005:716)Artikel 46.5, 46.6 och 46.8 i direktiv 2013/32/EU om normer för mottagande av personer som ansöker om internationellt skydd		
Rättsfall:	<ul style="list-style-type: none">EU-domstolens beslut den 5 juli 2018 (C m.fl., C-269/18 PPU, EU:C:2018:544)MIG 2023:9		

REFERAT

Efter att SN, som saknade tillstånd att vistas i Sverige, påträffats av polisen beslutade Polismyndigheten den 2 februari 2024 att ta honom i s.k. sannolikhetsförvar med stöd av 10 kap. 1 § andra stycket utlänningslagen (2005:716). Några dagar senare ansökte SN om asyl och Polismyndigheten överlämnade ärendet till Migrationsverket, som ansåg att förvaret skulle bestå.

Migrationsverket beslutade den 16 februari 2024 att avslå SN:s ansökan om uppehållstillstånd, att avvisa honom med omedelbar verkställighet med stöd av 8 kap. 19 § utlänningslagen och att hålla kvar honom i sannolikhetsförvar. Som skäl angavs bl.a. att SN:s asylansökan är uppenbart ogrundad och att det finns risk för att han avviker eller håller sig undan för att inte avvisas. Den 1 mars 2024 beslutade Migrationsverket på nytt att hålla kvar honom i sannolikhetsförvar. SN överklagade beslutet gällande sannolikhetsförvar samt beslutet att neka honom uppehållstillstånd och avvisa honom.

Migrationsdomstolen beslutade den 11 mars 2024 att inte avbryta verkställigheten av beslutet att avvisa SN. Samma dag beslutade Migrationsverket att ta honom i förvar med stöd av 10 kap. 1 § andra stycket 3 utlänningslagen, s.k. verkställighetsförvar, och angav att avvisningsbeslutet kunde verkställas sedan domstolen beslutat att inte avbryta verkställigheten.

Migrationsdomstolen avslog den 13 mars 2024 SN:s överklagande avseende uppehållstillstånd, avvisning och sannolikhetsförvar. SN överklagade därefter Migrationsverkets beslut om verkställighetsförvar.

Förvaltningsrätten i Stockholm, migrationsdomstolen (2024-03-27, ordförande Romeis), upphävde beslutet om verkställighetsförvar och försatte SN på fri fot. Som skäl för det förde domstolen fram följande. Beslutet om verkställighetsförvar fattades efter att avvisningsbeslutet hade överklagats men innan överklagandet hade prövats slutligt av migrationsdomstolen. När förvarsbeslutet fattades fanns alltså inte något verkställbart avlägsnandebeslut. Den omständigheten att domstolen dessförinnan hade beslutat att inte avbryta verkställigheten av avvisningsbeslutet saknar i sammanhanget betydelse eftersom beslutet inte innebar ett slutligt ställningstagande i fråga om SN:s rätt att stanna i landet.

Migrationsverket överklagade domen och yrkade att migrationsdomstolens avgörande skulle upphävas och att målet skulle överlämnas till handläggande myndighet för prövning av om det finns förutsättningar för att ta SN i förvar. Migrationsverket förde fram bl.a. följande. Enligt EU-domstolens tolkning av artikel 46.5, 46.6 och 46.8 i asylprocedurdirektivet (direktiv 2013/32/EU om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd) i avgörande den 5 juli 2018 (C m.fl., C-269/18 PPU, EU:C:2018:544) har en utlänning vars ansökan om skydd har avslagits som uppenbart ogrundad rätt att stanna i landet fram till att migrationsdomstolen har tagit ställning i inhibitionsfrågan. Utlänningen har inte rätt att stanna i landet fram till att domstolen har avgjort frågan om uppehållstillstånd. Migrationsverket får därmed besluta om verkställighetsförvar gällande en utlänning som omfattas av ett beslut om avvisning med omedelbar verkställighet med stöd av 8 kap. 19 § utlänningslagen när domstolen har beslutat att inte avbryta verkställigheten. Det var därför rätt att besluta om verkställighetsförvar.

SN ansåg att överklagandet skulle avslås och förde fram följande. Ett beslut i inhibitionsfrågan utgör inget slutligt ställningstagande gällande rätten att stanna i landet. Att domstolen hade beslutat att inte avbryta verkställigheten av det överklagade avvisningsbeslutet saknade alltså betydelse för frågan om beslutets verkställbarhet.

Kammarrätten i Stockholm, Migrationsöverdomstolen (2024-11-18, Eriksson, L Axelsson, Wahren, referent / föredragande Karalic Mannheimer), yttrade:

1. Det som målet gäller

Frågan i målet är om en utlänning, som omfattas av ett omedelbart verkställbart avvisningsbeslut med hänvisning till att ansökan om asyl varit uppenbart ogrundad, kan tas i verkställighetsförvar när utlänningen har överklagat beslutet och migrationsdomstolen har beslutat att inte avbryta verkställigheten.

2. Rättslig reglering m.m.

En utlänning som har fyllt 18 år får tas i förvar om det är sannolikt att han eller hon kommer att avvisas eller utvisas (sannolikhetsförvar) eller om det är fråga om att förbereda eller genomföra verkställigheten av ett beslut om avvisning eller utvisning (verkställighetsförvar), och det finns en risk att utlänningen bedriver brottslig verksamhet, avviker, håller sig undan eller på annat sätt hindrar verkställigheten (10 kap. 1 § andra och tredje stycket utlänningslagen).

Ett beslut att avvisa en asylsökande får i vissa fall verkställas innan det har fått laga kraft. Ett sådant fall är när Migrationsverket har bedömt att ansökan om uppehållstillstånd är uppenbart ogrundad och därför har beslutat om avvisning med omedelbar verkställighet enligt 8 kap. 19 § utlänningslagen. Då får beslutet om avvisning verkställas redan när ansökan om uppehållstillstånd har avslagits av Migrationsverket. Om avvisningsbeslutet överklagas ska migrationsdomstolen pröva om verkställigheten ska avbrytas och beslutet om avvisning får då inte verkställas innan den prövningen har gjorts (12 kap. 8 a § andra stycket utlänningslagen).

Bestämmelsen i 12 kap. 8 a § andra stycket utlänningslagen har anpassats till asylprocedurdirektivets regler om rätten till ett effektivt rättsmedel (prop. 2016/17:17 s. 78–85, 92 och 93). Enligt dessa bestämmelser har en person vars asylansökan bedöms som uppenbart ogrundad endast rätt att stanna kvar i medlemsstaten om en domstol beslutar om det eller i avvaktan på en sådan domstolsprövning (artikel 46.5, 46.6 och 46.8 i direktivet).

3. Migrationsöverdomstolens bedömning

Eftersom migrationsdomstolen vid tidpunkten för Migrationsverkets förvarsbeslut hade beslutat att inte avbryta verkställigheten av det omedelbart verkställbara avvisningsbeslut som SN överklagat, kunde beslutet verkställas enligt 12 kap. 8 a § andra stycket utlänningslagen. De svenska bestämmelserna om när avlägsnandebeslut kan verkställas ska dock tolkas och tillämpas på ett sådant sätt att de är förenliga med EU-rätten.

Av EU-rätten följer att ett beslut att avvisa en asylsökande med omedelbar verkställighet med stöd av 8 kap. 19 § utlänningslagen får verkställas först när överklagandetiden för beslutet att avslå asylansökan har löpt ut och, om beslutet överklagas, när den enskildes rätt att stanna i landet har avgjorts slutligt av migrationsdomstolen (MIG 2023:9).

Vidare följer av EU-rätten att när en asylsökande, vars ansökan har avslagits som uppenbart ogrundad, överklagar avlägsnandebeslutet får domstolen avgöra om sökanden ska ha rätt att stanna kvar i medlemsstaten i avvaktan på att överklagandet prövas. Sökanden har då endast rätt att stanna kvar i avvaktan på resultatet av förfarandet för att avgöra om denne får stanna, eller om domstolen beslutar att sökanden får stanna (C m.fl., punkt 53 och 54).

När migrationsdomstolen beslutade att inte avbryta verkställigheten av beslutet att avvisa SN avgjorde domstolen slutligt hans rätt att stanna i avvaktan på att överklagandet prövades. Vid den tidpunkten kunde avvisningsbeslutet därför verkställas även enligt EU-rätten. En tillämpning av 12 kap. 8 a § andra stycket utlänningslagen i detta fall är därmed förenlig med EU-rätten.

En utlänningsbeslut, som omfattas av ett omedelbart verkställbart avvisningsbeslut med hänvisning till att ansökan om asyl bedömts som uppenbart ogrundad, kan alltså tas i verkställighetsförvar när utlänningsbeslutet har överklagats och migrationsdomstolen har beslutat att inte avbryta verkställigheten.

Migrationsverket har därför haft skäl för att pröva frågan om förvar för att förbereda eller genomföra verkställigheten av beslutet att avvisa SN. Förutsättningarna för förvar har även i övrigt varit uppfyllda. Eftersom det var riktigt av Migrationsverket att ta SN i verkställighetsförvar ska migrationsdomstolens avgörande i den del som avser förvar upphävas.

Det har under handläggningen i Migrationsöverdomstolen kommit fram att Migrationsverket nu har överlämnat SN:s ärende till Polismyndigheten för verkställighet av avvisningsbeslutet. Det ankommer därför på Polismyndigheten att i egenskap av handläggande myndighet pröva om förutsättningarna för förvar fortfarande är uppfyllda.

Migrationsöverdomstolens avgörande. Migrationsöverdomstolen upphäver migrationsdomstolens avgörande i den del som avser förvar.

Sökord:

Litteratur: Prop. 2016/17:17 s. 78–85, 92 och 93
